

Anmeldelse: Tak for kaffe – den svære kunst at tale sammen

Publiceret 25/08/2021 i [Bøger/Debat](#) af [Monica Krog-Meyer](#)

Print

DIALOGKAFFE // ANMELDELSE – “Jeg er let at røre, og der var flere gange højvande i mine øjne, når jeg læste om de konkrete hændelser, hvor en konflikt bliver undgået eller opløst, fordi Özlem Cekic stiller et uventet spørgsmål, eller foreslår uventede løsninger.” Monica Krog-Meyer har læst Özlem Cekics nye bog *Tak for kaffe*, og ville ønske, at hun havde nogle af de redskaber, som bogen giver, da hun selv var både ansat, fortravlet og cheftynget.

Før jeg overhovedet går ind i at fortælle, hvad denne bog indeholder, hvad den kan og vil og om forfatteren lykkes med sit forehavende og alt det, der hører med til en anmeldelse, er jeg nødt til at tale om den fysiske bog.

En meget lækker bog

Jeg hører til dem, der endnu ikke er blevet dus med at lytte til en bog.

Det kommer nok en dag. Lytning for mig er mest til samtaler (sagde den gamle radiomedarbejder) og reportager. Jeg er efterhånden mere til podcast end liveradio, men

ude i horisonten aner jeg, at de to verdener smelter sammen. Måske en dag er jeg også *boglytter*.

Indtil videre er jeg *boglæser*.

Mon ikke du kan finde konflikter frem, med en mor eller søster, en kollega, en der skriver noget tåbeligt på facebook, en i haveforeningen eller en af de andre forældre til forældremøderne i barnets klasse?

Og det er en sand nydelse, for denne bog er bare lækker! Af den grund kan den anbefales til alle *boglæsere*. For boglyttere kommer til at gå glip af det meget smukke omslag, hvor man ser de 3 hyggelige kaffekopper i hver sin farve, med et lag blank overflade, og hvor de 3 ord "TAK FOR KAFFE" er stanset ud og står med skarpe hvide bogstaver.

Det her er ikke bare et omslag! Det er et lille kunstværk: Forfatterens navn øverst og undertitlen '*Den svære kunst at tale sammen*' nederst.

Helt diskret forlagets navn med små næsten ikke læselige bogstaver i bunden.

FORSIDEN MED DE 3 SMUKKE KAFFEKOPPER – HER I BLÅ NUANCER. MIT EKSEMPLAR ER I GRØNNE NUANCER (POLITIKENS FORLAG)

Det er SÅ SMUKT! Enkelt, letforståeligt.

Denne bog har udseendet med sig

Boglyttere oplever heller ikke det fine farvevalg i grønne, gule og gulbrune nuancer, enten som kapiteloverskrifter eller på enkelte helsider. Illustrationerne er også enkle; helhedsindtrykket er, at dette projekt er styret med designertalent og ønsket om, at det skal være let at gå til.

Kenneth Schultz har gjort et meget fint arbejde med både omslag, illustrationer, farvevalg og design.

Boglyttere får til gengæld den oplevelse, at det er Özlem Cekic selv, der har indtalt bogen.

Indholdet

”*Tak for kaffe*” er en praksisvejledning i anvendt demokrati.

Brobyggeren, mediatoren, konfliktløseren Özlem Cekic fortsætter sit projekt med at få os til at drikke *dialogkaffe* med vores modstandere, dem vi er uenige med. Få os til at lytte – i stedet for at skændes og tale grimt og hånende om hinanden. Få os til at tale sammen – men frem for alt lytte.

Og det er hun god til. Hun har mange års erfaring og uddannelse i konfliktløsning, efter hun forlod Folketinget. I denne bog er der inspiration til selv at gå i gang. Det er så svært at tage snakken; det virker nemmere at lade være, for kommer der overhovedet noget godt ud af det?

”Langt de flest af os har en liste af folk, vi burde tale med. En relation, som er på vippen til at blive ødelagt. En gammel ven, som spørger i baggrunden. En nabo, som i ny og næ

skriver stikkende bemærkninger til én på Facebook. Vi ved, at samtalen er vigtig, og alligevel tager vi den ikke.”

Konflikttrum

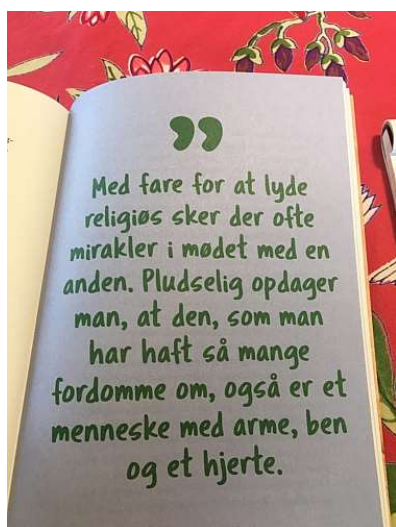
De 5 ‘rum’, hvor konflikterne opstår, og som de fleste af os bevæger os i, har hvert sit afsnit:

Familiemiddagen, Personalerummet, Sociale medier, Forsamlingshuset og Skolen. Prøv bare at mærke efter: mon ikke du kan finde konflikter frem, med en mor eller søster, en kollega, en der skriver noget tåbeligt på facebook, en i haveforeningen eller en af de andre forældre til forældremøderne i barnets klasse?

”Tak for kaffe” er en praksisvejledning i anvendt demokrati

Og hvordan går hun så ind i de rum? Hun øser gavmildt af egne eksempler fra sine foredrag, sine dialogmøder, sine brobygger-erfaringer og fra privatlivet. Meget genkendelige, og frem for alt meget interessant at se, hvor modigt hun går til konflikterne. Går lige ind i dem, ærligt og selvransagende:

Hun går i rette med den tilgang, de fleste af os har i en konflikt: “Jeg er ‘god’, jeg vil gerne bygge broen, men det er min modstander, der skal komme over til mig”. Det går jo ikke.

I de nære relationer er det svært at tolerere uenighed, fordi der er så mange følelser på spil. Hun lukker diskussionen overfor faren, der stemmer på Erdogan med et: ”Du er så uoplyst!”. Og får straks skrupler, for er det nu hele sandheden?

Hun ender med at sige til faren: ”Du har altid været patriot, og jeg beundrer dig for din loyalitet, selvom jeg ville ønske, du var mere kritisk overfor systemet!”

Men den udmelding kan begge være i ’rummet’, faren føler sig anerkendt, respekten for den anden er genoprettet. Og som en meget vigtig og trøstende udmelding: erkendelsen af, at det jo ikke altid lykkes. For brobygning er svær.

Vi ved, at samtalen er vigtig, og alligevel tager vi den ikke

Konflikter med kolleger kan ikke undgås. Men man kan godt undgå de værste katastrofer, og meget af det, jeg læser, ville jeg gerne have lært, da jeg var både ansat, fortravlet og cheftynget.

”Konflikter har det jo med at vokse sig store, når samtalen er fraværende. Problemet fortøner sig, og i stedet fokuserer vi på personen” og ”I langt de fleste konflikter ved den anden part ikke engang, at der er en konflikt. Den tavse tid er den mest giftige”.

Det er dejligt at blive bekræftet i, at man er nødt til at tale om det. Hvis jeg skulle have noget tatoveret, skulle det være: ”Hvorfor er der ikke nogen, der siger noget?”

Det politiske liv

I bogen får man et meget godt indblik i, hvor giftigt det politiske liv kan være. Folketinget var Özlem Cekics personalerum. Her har forfatteren nogle barske erfaringer, men der nævnes ingen navne. Det er fornemt at kunne holde sig så meget fra at skælde ekskollegerne ud. Vi kender dem jo.

Men hendes ærinde er ikke at hænge nogen ud, snarere at pege på, hvordan det IKKE skal gøres. Hun får fortalt, hvad der skete og forklaret, hvad det gjorde ved hende, og ikke mindst konkluderet, hvad de skulle have gjort.

Özlem Cekiç forlod både Folketing og sit parti dengang – og valgte en ny vej i livet. Det har hun fået rigtig mange gode resultater ud af: hun har holdt en TED-talk i USA, skrevet bøger og vundet priser, fået et kærligt venskab med Bent Melchior, som hun kaldte ’bedstefar’. De to har været rundt i landet og optrådt med deres projekt ”Brobyggerne”.

For kort tid siden døde Bent Melchior. Det er et stort tab for Özlem, ingen tvivl om det. Men projektet lever fornemt videre.

Og nu drejer det sig om denne fine bog.

Jeg er let at røre, og der var flere gange højvande i mine øjne, når jeg læste om de konkrete hændelser, hvor en konflikt bliver undgået eller opløst, fordi Özlem Cekic stiller et uventet spørgsmål, eller foreslår uventede løsninger.

Det er egentlig så enkelt: lyt, vær nysgerrig på den anden, spørg og vis respekt.

Det kan bedst sammenfattes, som der står i bogens efterskrift:

”Min pointe er, at du aldrig må undervurdere din egen indsats. Du er demokratiets stærkeste ambassadør. Giv plads til uenigheden. Tolerér forskelligheden. Hold tonen – og ram bolden. Men først og fremmest – træk vejret, og tag magten over dine følelser og fordomme. Det kræver, at du tager et personligt ansvar for samtalen, og jeg kan give dig nok så mange dialogråd og samtalemener, men i sidste ende begynder og ender det hos dig.”

Dialogkaffe og Paludan

På et tidspunkt forklarer Özlem Cekic om en særlig metode – ‘*Deep democracy*’, der kan træne unges dialog- og demokratievner. Jeg har stor respekt for, at hun vil gøre os klogere med nye ideer. Men lige det her er svært tilgængeligt, og temmelig teoretisk. Resten af bogen er lige til at forstå. Beskrivelsen af ‘*Deep Democracy*’ er formentlig taget med, fordi det minder om Özlems projekt med Dialogkaffe.

Du er demokratiets stærkeste ambassadør. Giv plads til uenigheden. Tolerér forskelligheden. Hold tonen – og ram bolden

Jeg ville have droppet det. Dialogkaffe og Brobyggerne er stærke nok som fremgangsmåder, og behøver ikke at blive godkendt af et udenlandsk system. Men det er også min eneste anke.

Hvis man holder ud og læser videre, får man til gengæld den rørende historie om skoleeleven Hasan. Hasan, der hader Paludan. Og læreren siger: ”Det forstår jeg godt”.

Det undrer Özlem Cekic, for hvor er samtalen så henne? Den stopper lige der. Det giver anledning til en god snak med Hasan og en ligeså god snak med læreren. For hvorfor giver læreren Hasan ret? Det fordrer jo ikke til dialog og en god tone at støtte eleven i sit vredesudbrud.

Glæd dig til at læse lærerens forklaring og den konklusion Hasan kommer med.

FAMILIEMIDDAGEN

ET AF DE RUM, HVOR DET KAN VÆRE SVÆRT AT FÅ BYGGET DEN BRO

Özlem Cekic: *Tak for kaffe – Den svære kunst at tale sammen.*

Politikens Forlag
Udkommet 17. august 2021

[LÆS MERE AF MONICA KROG-MEYER HER](#)

Topfoto: Özlem Cekic, Foto: Stine Heilmann

- MONICA KROG-MEYER
- SENESTE ARTIKLER

Monica Krog-Meyer, tidl. radiovært, nu skribent, pensionist og mormor. Født 1950, programmedarbejder og studievært. Har taget turen fra P3, via P4 og til P5. Jeg skrev i 2010 "Plus-alderen - vi bliver jo bare ved!", der medfører mange muntre foredrag rundt i Danmark.